

27.1.2012

Julkisen hallinnon ICT-strategian valmistelu

1 Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut julkisen hallinnon ICT-strategian valmisteluhankkeen (JulkICT-strategia)

2 Toimikausi

27.1.2012 – 28.9.2012

3 Tausta

Tieto- ja viestintätekniiikan (ICT) hyödyntämisellä on keskeinen rooli julkisen hallinnon palveluissa ja niitä uudistettaessa. Sekä hallinnon asiakkaille näkyvien palveluiden että julkisen hallinnon sisäisen tehokkuuden kehittäminen ei ole mahdollista ilman hyvin toimivaa tieto- ja viestintätekniiikkaa. Sitä hyödyntämällä julkisen hallinnon palvelut kyetään tuottamaan entistä enemmän organisaatorajat ylittävinä prosesseina julkisessa hallinnossa ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Näin saadaan asiakkaille uusia palvelukokonaisuuksia.

Hallitusohjelman mukaisesti valtiovarainministeriö on asettanut 27.1.2012 vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman. Ohjelman tavoitteena on julkisten menojen kasvun hillintä ja kestävyysvajeen pienentäminen kehittämällä ja parantamalla toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Hankkeen tavoitteena on selvittää, millä kustannuksilla valtion tehtävät toteutetaan eli miten hallinnon toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta parantamalla sekä yksittäisten toimintojen ja tehtävien tarpeellisuutta arvioimalla kyetään rajaamaan valtion menokehitystä

Hallituksen kuntapolitiikan tavoitteena on turvata laadukkaat ja yhdenvertaiset kunnalliset palvelut asiakaslähtöisesti koko maassa, luoda edellytykset kuntien taloutta vahvistavalle kehittämistoiminnalle ja yhdyskuntarakenteen eheyttämiselle sekä vahvistaa kunnallista itsehallintoa ja paikallista demokratiaa. Kuntarakenneuudistuksen lisäksi ICT-strategian laadinta kytkeytyy kuntien tuottavuuden ja tuloksellisuuden kehittämistoimenpiteisiin.

Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa on seuraavat koko julkiselle hallinnolla yhteiset tavoitteet ICT:n kehittämiseksi:

- Julkisten sähköisten palvelujen kehittäminen annetaan yhden vahvat valtuudet omaavan tahon johdettavaksi.
- Asetetaan selkeitä tavoitteita tuottavuuden parantamiseksi.
- Selvitetään sähköisen asioinnin ja demokratian edistämishojelman hankekokonaisuuksien toimeenpanoa ja vaikuttavuutta.
- Varmistetaan julkisten tietojärjestelmien yhteentoimivuus käyttämällä avoimia rajapintoja ja standardeja.
- Tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistämiseksi julkishallinnossa käytetään avoimia standardeja, joilla määritellään tietosisältöjen ja tietoteknisten rajapintojen yhdenmukaisuus.
- Noudatetaan yhtenäistä kokonaisarkkitehtuuria ja hyödynnetään yhteisiä tietotalustoja sekä yhteisiä sähköisen asioinnin palvelualustoja ja palveluita.
- Julkisen sektorin tuottavuutta lisätään hyödyntämällä nykyistä tehokkaammin tiedolla johtamista, yhteensopivia tietojärjestelmiä ja kokoamalla julkishallinnon tietohallintoa ja hankintojen rahoitusta yhteen.
- Lisätään julkishallinnon tietojen yhteiskäyttöä.
- Valtion ICT-palvelukeskusten toimialariippumattomat tehtävät kootaan yhteen.

Hallitusohjelmassa todetaan lisäksi, että julkisin varoin tuotettuja tietovarantoja avataan kansalaisten ja yritysten käyttöön ja edistetään niiden käyttöä julkisessa hallinnossa. Tietoverkkojen toimintavarmuus todetaan välttämättömäksi tietoyhteiskunnan toiminnalle ja sen edistämiseksi hallitus laatii kansallisen tietoverkkoturvallisuutta koskevan kyberstrategian. Hallinnon turvallisuusverkon (TUVE), säädöstarpeet selvitetään ja valmistellaan tarvittava lainsäädäntö niin, että myös kunnallinen palvelujärjestelmä huomioidaan.

Hallitusohjelman osana olevassa menosäästöluettelossa on julkisen hallinnon atk-uudistuksen menosäästöt määritelty 110 M€

Nykyiset julkisen hallinnon ICT-strategiat

Ensimmäinen valtionhallinnon yhteinen ICT-strategia julkaistiin 15.6.2006 valtioneuvoston periaatepäätöksensä valtionhallinnon tietohallinnon kehittämisestä 2006 - 2011. Kuntien tietohallinnon koordinoitua on edistetty KuntaIT-yksikön vuonna 2006 luodun toimintasuunnitelman mukaisesti.

ICT-toiminnan kehittämiseen vaikuttavia valtioneuvoston periaatepäätöksiä ja päätöksiä on tehty yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta 2010 ja valtion tietoturvallisuudesta 2009 sekä hallinnon turvallisuusverkosta 2007, 2009 ja 2011.

EU:n sähköisen hallinnon toimintasuunnitelma

EU:n Digitaalistrategia on annettu komission tiedonantona toukokuussa 2010. Digitaalistrategia on ensimmäinen Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeista. Digitaalistrategian osana on julkaistu joulukuussa 2010 kaksi komission tiedonantoa: Euroopan sähköisen hallinnon toimintasuunnitelma 2011 - 2015 ja Tavoitteena eurooppalaisten julkisten palvelujen yhteentoimivuus. Tietohallintolaki on linjassa näiden tavoitteiden kanssa.

Sähköisen hallinnon toimintasuunnitelman prioriteetteja ovat käyttäjien valtaistaminen, sisämarkkinat, viranomaisten ja hallintojen tehokkuus ja tuloksellisuus sekä sähköisen hallinnon kehittymisen edellytykset. Toimintasuunnitelma pohjautuu Malmön ministerikonferenssin julistukseen.

4 Valmistelun tavoitteet

Julkisen hallinnon ICT-strategiahankkeessa luodaan ensimmäinen valtionhallinnon ja kuntasektorin yhteinen strategia. Strategia korvaa päättyvän valtion tietohallinnon strategian. Strategian avulla konkretisoidaan hallitusohjelman linjaukset ja laaditaan strateginen suunnitelma niiden toteuttamiseksi. Vaikuttavuus ja tuloksellisuusohjelma, kuntaudistus, kuntien tuottavuustoimenpiteet ja useat muut hallituksen hankkeet tarvitsevat tukeen ICT-strategian linjauksia yhteisistä kehittämissuunnista.

Strategiassa otetaan huomioon julkisen hallinnon asiakaspalvelun kehittämisen yleiset linjaukset ja erityisesti yhteispalvelupisteiden kehittäminen.

Keinoina tavoitteiden toteuttamiseen ovat ohjaus-, kehittämis-, rahoitus- ja tuotantomallit sekä rakenteet.. Strategian painopistealueita ovat julkisen hallinnon:

- 1) yhteiset sähköistä asiointia tukevat ja integroivat ICT-palvelut (**JulkICT-integraatio**)
- 2) toimialariippumaton ICT, erityisesti valtiohallinnon palvelut (**JulkICT-infrastrukturi**)
- 3) innovatiiviset tietojärjestelmät, erityisesti uudet kehittämismallit (**JulkICT-innovaatiot**)

Strategiset linjaukset puretaan hallituskauden kattaviksi kehittämisohjelmiksi, mutta siinä otetaan huomioon myös pidemmän aikavälin tavoitteet. Strategian ja sen toimeenpanoon sisällytettävien kehittämisohjelmien toimeenpanon ohjaus toteutetaan valtiovarainministeriön johdolla valtionhallinnon ja kuntasektorin johtamis- ja yhteistyöfoorumeita hyödyntäen.

5 Tehtävä

Hankkeen tehtävänä on tuottaa ehdotus koko julkisen hallinnon yhteiseksi ICT-strategiaksi. Tähän liittyviä lopputuotoksia ja niihin liittyviä tehtäviä ovat:

- 1) Nykytilan kuvaaminen (**Nykytila**)
 - a. nykytilaa kuvaavien riittävän tarkkojen tietojen kokoaminen
 - b. edeltävien strategioiden arviointi
 - c. nykytilan strateginen analyysi
- 2) Yhteisten tavoitteiden asettaminen (**Strategiset tavoitteet**)
 - a. Muutosajureiden, mahdollisuuksien ja rajoitusten tunnistaminen
 - b. Vaihtoehtoisten tavoitetilakuvausten luominen ja vertailu
 - c. Tavoitetilan valinta ja yhteensovittaminen muiden strategian osa-alueiden ja kohdealueiden kanssa
- 3) Kehittämispolun luominen nykytilasta tavoitetilaan (**Strategiasuunnitelma**)

- a. JulkICT:n rakenteiden perustaminen ja työnjako - muutokset nykyiseen toimintojen organisointiin ja ohjaukseen
- b. Muutokset palvelujen rahoitus-, hankinta- ja tuottamismalleihin
- c. Säädosmuutokset
- d. Yhteiset kehittämishankkeet eri kohdealueilla

Hanke raportoi työn edistymisestä hallinnon ja aluekehittämisen ministeriryhmälle (HALKE).

6 Osallistaminen ja muutosviestintä

JulkICT-strategia koskettaa laajasti julkisen hallinnon toimijoita ja alalla toimivia yrityksiä. Tämän vuoksi hankkeen on kuultavat mahdollisimman laajasti eri sidosryhmiä. Muutosviestintä on JulkICT-strategian laadinnan ja toimeenpanon väline. Tätä tukemaan tarvitaan avointa, laajaa ja ajantasaista viestintää sekä osallistavaa valmistelua. Keskeinen hankkeen sidosryhmä on ICT-palvelutoimittajat, jotka kytetään mukaan strategian valmisteluun. Niitä ja myös julkisia tietoja hyödyntäviä yrityksiä tullaan kuulemaan, jotta uusimmat innovaatiot voidaan ottaa työssä huomioon.

Strategiasta järjestetään laaja lausuntokierros, jossa kaikille julkisen hallinnon toimijoille ja sidosryhmille varataan mahdollisuus antaa lausuntonsa. Lausuntokierroksen lisäksi työn kuluessa järjestetään julkisen hallinnon ja yksityisille toimijoille mahdollisuus osallistua strategian laadintaan.

Hankkeen valmistelussa ja viestinnässä käytetään hyväksi sosiaalista mediaa, verkkosivuja, uutiskirjeitä ja tiedotteita. Hankkeen sisällöstä ja etenemisestä järjestetään eri sidosryhmille yhteisiä seminaareja, työpajoja ja tietoisuuksia. Näiden lisäksi pyritään hyödyntämään olemassa olevia eri toimijoiden yhteistyöryhmiä.

Hankkeesta laaditaan erillinen viestintäsuunnitelma. Hankkeen dokumentit viedään jo työstämisvaiheessa verkkoon yleisesti saataville.

7 Organisointi

Ohjausryhmä

ICT-johtaja Timo Valli, valtiovarainministeriö (Puheenjohtaja, hankejohtaja)
Tietoyhteiskunta-asiain päällikkö Heikki Lunnas, Suomen Kuntaliitto (Varapuheenjohtaja)

Valtiosihteeri Anna-Kaisa Ikonen, valtiovarainministeriö
Valtiosihteeri Tuire Santamäki-Vuori, valtiovarainministeriö
Ylijohtaja Raimo Ikonen., sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Johtaja Hannu Siren, opetusministeriö
Kansliapäällikkö Ritva Viljanen, sisäasiainministeriö
Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö Kirsi Miettinen, liikenne- ja viestintäministeriö
Tietotekniikkapäällikkö Markku Raitio, Helsingin kaupunki
Johtaja Mikael Forss, Kela
Osastopäällikkö, budjettipäällikkö Hannu Mäkinen, valtiovarainministeriö

Hallitusneuvos, yksikönpäällikkö Tarja Hyvönen, valtiovarainministeriö
 Hankepäällikkö, erityisasiantuntija Olli-Pekka Rissanen, valtiovarainministeriö (Sihteeri)

Hankkeen tukiryhmä

Strategian tavoitteiden toteuttamisessa keskeisessä roolissa tulevat olemaan julkisen hallinnon suuret toimijat johtuen laajasta asiakaskunnasta sekä toiminnan suuresta volyyymista. Niiden johdon edustajat tullaan kutsumaan hankkeen pyöreän pöydän kokoukseen kolme kertaa valmistelutyön aikana aikana; strategisten linjausten sekä strategiasuunnitelman valmistuttua. Näiksi on tunnistettu suurimmat valtion virastot, kunnat ja kuntayhtymät sekä Kela. Myös ohjausryhmä tullaan kutsumaan näihin tilaisuuksiin. Puheenjohtajana toimii ohjausryhmän puheenjohtaja.

Hankkeen etenemistä käsitellään säännöllisesti julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnassa (JUHTA).

Hankkeen suunnittelu ja koordinointi

Hankkeen suunnittelusta vastaa hankepäällikkö. Näiden tehtävänä on vastata eri toimijoiden osallistamisesta hankkeen valmisteluun sekä hankkeen muutosviestinnästä (valtiohallinto, kuntasektori, muu julkinen hallinto sekä alan yritykset).

Valtiovarainministeriö voi asettaa työryhmiä huolehtimaan jonkun osa-alueen valmistelusta.

8 Aikataulu

Hankkeen määrä aika on syyskuun lopussa.

Strategia esitetään valtioneuvoston vahvistettavaksi periaatepäätöksellä vuoden 2012 loppulla.

Erillisenä osahankkeena laaditaan vuoden 2011 loppuun mennessä valtion yhteisten toimialariippumattomien palvelujen organisointisuunnitelma hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti, koska ratkaisu tulee huomioida tarkistettaessa kehyksiä ja laadittaessa vuoden 2013 valtion talousarviota.

9 Kustannukset ja rahoitus

Hanke tehdään virkatyönä. Valtiovarainministeriö maksaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien työryhmien jäsenten sekä kuulemien asiantuntijoiden matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti.

Hankkeen kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenoista momenteilta 28.70.01 ja 28.90.20. Päätökset mahdollisista hankinnoista tekee valtiovarainministeriö.

Hallinto- ja kuntaministeri

Henna Virkkunen

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Raimo Sailas

JAKELU

Ohjausryhmä
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta, JUHTA
Valtion IT-koordinaatioryhmä
Ministeriöt

TIEDOKSI

Valtioneuvoston hankerekisteri